

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

YUCOM
Komitet pravnik
za ljudska prava

Beogradski centar
za ljudska prava

MOJA PRAVA

U SLUČAJU DA SUĐENJE TRAJE NERAZUMNO DUGO

**OTVORENA
VRATA
PRAVOSUĐA**

Izdavač

Komitet pravnik za ljudska prava – YUCOM

Kneza Miloša 4, 11103 Beograd

www.yucom.org.rs

Za izdavača

Katarina Golubović

Suizdavač

Beogradski centar za ljudska prava

Priredili

Nevena Kostić,

Beogradski centar za ljudska prava

Dušan Pokuševski,

Beogradski centar za ljudska prava

Vodič „Moja prava u slučaju da suđenje traje nerazumno dugo“ nastao je kao realizacija aktivnosti Beogradskog centra za ljudska prava u okviru projekta „Otvorena vrata pravosuđa“ koji realizuje Komitet pravnik za ljudska prava – YUCOM uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi izneti u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

MOJA PRAVA U SLUČAJU DA SUĐENJE TRAJE NERAZUMNO DUGO

Beograd • 2019

SADRŽAJ

Uvod	7
Šta znači pravo na suđenje u razumnom roku?	8
Zašto je važno da se suđenje završi u razumnom roku?	9
Da li se razumni rok može izračunati?	9
Da li svi građani imaju pravo na suđenje u razumnom roku?	10
Kako da znam od kog trenutka počinje postupak?	10
Da li su i zašto neki postupci posebno hitni?	12
Kako mogu da štitim svoje pravo na suđenje u razumnom roku?	12
Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku	13
Šta treba da bude prvi korak u ostvarivanju mog prava na suđenje u razumnom roku?	13
Da li se plaća taksa u postupcima kojima se štiti pravo na suđenje u razumnom roku?	14
Da li advokati naplaćuju sastav prigovora?	14
Kako prigovor treba da izgleda?	14
Kakva može biti odluka o prigovoru?	18
Usvajanje prigovora	18
Kada imam pravo na žalbu?	19

Na osnovu čega sud odlučuje da li je povređeno pravo na suđenje u razumnom roku?	20
Prigovor je usvojen. Utvrđena je povreda prava na suđenje u razumnom roku Šta dalje?	21
Kako da tražim tu satisfakciju?	22
Šta je poravnanje?	22
Kako izgleda postupak poravnanja?	23
Kako izgleda tužba za novčano obeštećenje?	25
Tužba za naknadu imovinske štete	28
Ustavna žalba	29

UVOD

Vodič „Moja prava u slučaju da suđenje traje nerazumno dugo“ namenjen je građanima i građankama kako bi se upoznali sa svojim pravima i obavezama u slučaju da dužina sudskog postupka ugrožava njihovo pravo na pravično suđenje, kao i da im pruži neophodne informacije o zaštiti.

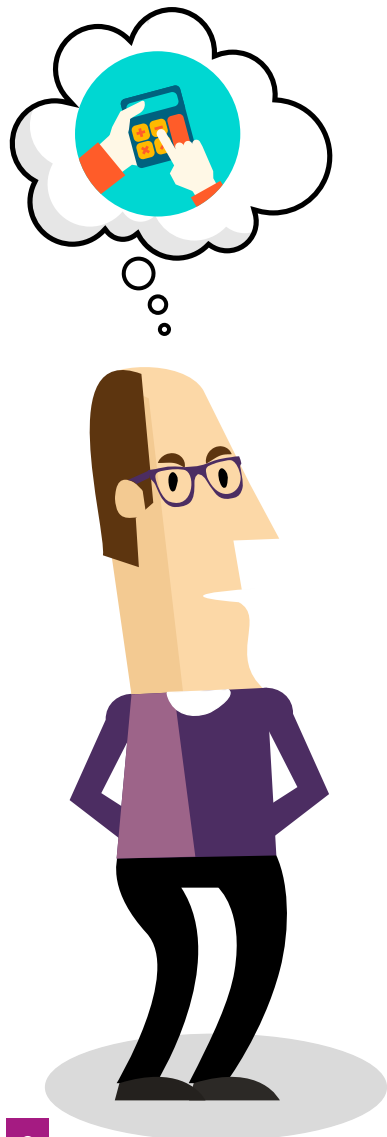
Dužina trajanja sudskih postupaka je jedan od najprepoznatljivijih problema koji ugrožavaju pravnu sigurnost građana i vladavinu prava. Duga suđenja i troškovi koje nose sa sobom često su razlog zbog kog građani odustaju ili ni ne pokušavaju da zaštite svoja prava. Ukoliko se godinama čeka na presudu u krivičnom predmetu, o izdržavanju deteta ili na presudu o nezakonitom otkazu, život pogođenih građana često postaje nepopravljivo otežan.

U Srbiji je veliki broj građana pogođen ugrožavanjem prava na suđenje u razumnom roku. O tome govori i podatak da se najveći broj presuda Evropskog suda za ljudska prava, donetih protiv Srbije u 2018. godini, odnosi baš na dužinu trajanja sudskih postupaka, a brojni su i postupci pred domaćim pravosudnim organima.

Ovaj vodič teži da vam na što jednostavniji i praktičan način pomogne da aktivno učestvujete u zaštiti svog prava pred sudovima.

Vodič se posebno bavi Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, koji vam omogućava da pravovremeno reagujete u slučaju da vaše suđenje traje neopravdano dugo, kao i da vam bude nadoknađena šteta koju ste pretrpeli zbog toga.

Šta znači pravo na suđenje u razumnom roku?

Pravo na suđenje u razumnom roku znači da imate pravo da se suđenje u kojem učestvujete okonča u razumnom vremenskom periodu, bez neopravdanog produžavanja.

To pravo vam garantuju Ustav Republike Srbije i Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ono je deo šireg prava koje svima garantuje da će nezavisan i nepristrasan sud, pravično i **u razumnom roku**, odlučiti o pravima, obavezama i optužbama protiv građana.

Pravo na suđenje u razumnom roku propisano je brojnim zakonima, uključujući Zakon o parničnom postupku, Zakon o krivičnom postupku, Zakon o opštem upravnom postupku, Zakon o radu, Porodični zakon, Zakon o zabrani diskriminacije.

Postoje brojni neopravdani načini da se odloži suđenje – na primer, ukoliko okrivljeni ili njegov branilac neopravdano ne dolaze na suđenje tokom krivičnog postupka, iako su uredno pozvani; ukoliko veštak neopravdano ne dostavlja mišljenje ili izveštaj koji je neophodan kako bi se utvrdile činjenice koje su važne za donošenje presude; ukoliko se zbog (neopravdane) sprečenosti sudije odlaže suđenje itd. Naravno, svi navedeni razlozi, ukoliko su opravdani, mogu biti dobri razlozi da se suđenje odloži. Na primer, ako je neophodno pribaviti neku ispravu koja je od značaja za sâm postupak ili ukoliko zbog bolesti ili smrtnog slučaja u porodici stranke nisu u mogućnosti da dođu na zakazano ročište, sud će doneti rešenje kojim se ročište odlaže i odmah će zakazati sledeće.

Zašto je važno da se suđenje završi u razumnom roku?

Samo efikasno i finansijski pristupačno suđenje može dovesti do pravde. Ukoliko suđenje traje nerazumno dugo, ugrožavaju se prava okrivljenih, žrtava i stranaka u građanskom postupku, bilo da je reč o tužiocima ili tuženima. Građani se najčešće nalaze pred sudom kada imaju problem, te im je neophodno pravedno i efikasno rešenje.

Bez obzira na to da li je u pitanju krivični ili građanski postupak, ostvarenje mnogih drugih prava zavisi od trajanja suđenja. Na primer, brzina postupka postaje ključna za dobrobit oštećenog ili žrtve; za lica lišena slobode, svako nepotrebno produžavanje postupka može da ima ozbiljne posledice; u porodičnim sporovima, odugovlačenje često dovodi do velikih tenzija, kao i do materijalne i emotivne ugroženosti članova porodice, a isto važi i za sporo rešavanje imovinskih sporova.

Ukoliko smatrate da je povređeno vaše pravo na suđenje u razumnom roku, imate mogućnost da ga zaštitite.

Da li se razumni rok može izračunati?

Ne postoji jedan tačan odgovor na pitanje koji vremenski period predstavlja razumni rok. Svaki sudski postupak ima svoje posebne karakteristike po kojima se određuje optimalno vreme trajanja.

Iako na prvi pogled deluje da bi zakonsko propisivanje kratkih rokova bilo rešenje ovog problema, to zasigurno ne bi bila garancija dobre pravde. Svaki postupak je zaseban, te sud u svakom pojedinačnom slučaju mora da ocenjuje njegovu složenost. Suđenje ponekad mora dugo da traje zbog složenosti predmeta, dok u manje složenim predmetima postu-

pak može brže da se okonča. Iz tog razloga, ključan je uravnoteženi odnos efikasnosti i dobrog vršenja pravde, kako bi suđenja trajala samo onoliko koliko je neophodno da traju. Ukoliko se radi o suđenju u kojem je veliki broj okrivljenih i svedoka i u kojem je neophodno pribaviti mišljenje eksperata, treba imati u vidu da ono može trajati duže, kako bi se ispitale sve relevantne činjenice i donela pravedna presuda.

Ni Evropski sud za ljudska prava nikada nije definisao koliko tačno treba da traje sudski postupak da bi se smatralo da je okončan u razumnom roku. Ipak, praksa Suda je pokazala da se može smatrati da postoji mogućnost da je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku ukoliko postupak u kome jedan sud odlučuje o povredi prava traje duže od dve godine.

Da li svi građani imaju pravo na suđenje u razumnom roku?

Svi građani imaju pravo na suđenje u razumnom roku. Svaka stranka u sudskom postupku ima pravo da sud pravično i **u razumnom roku** donese odluku.

Kako da znam od kog trenutka počinje postupak?

Postupak pred sudom ima više faza. Da biste mogli da zaštitite svoja prava, važno je da znate od kog trenutka se računa početak postupka.

Načelno, vreme trajanja postupka predstavlja njegovo ukupno trajanje od dana podnošenja akta kojim se pokreće postupak, na primer, donošenjem naredbe o sprovođenju istrage u krivičnom postupku ili podnošenjem tužbe u parničnom postupku.

U krivičnom postupku, početak roka za procenu dužine trajanja krivičnog postupka računa se od:

- donošenja naredbe o sprovođenju istrage;
- potvrđivanja optužnice kojoj nije prethodila istraga;
- donošenja rešenja o određivanju pritvora;
- određivanja glavnog pretresa ili ročišta za izricanje krivične sankcije u skraćenom postupku;
- određivanja glavnog pretresa u postupku za izricanje mere bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja.

Prema standardima Evropskog suda za ljudska prava, postupak počinje i bilo kojom drugom radnjom kojom postaje izvesno da je neko lice osumnjičeno za krivično delo, npr. dostavljanjem poziva optuženom za suđenje, pretresanjem stana i kancelarija, pretresanjem lica.

Prekršajni postupak je pokrenut kada sud, odnosno organ uprave, na osnovu zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, donese rešenje, odnosno zaključak o pokretanju prekršajnog postupka.

U građanskim postupcima (parničnom, vanparničnom i izvršnom), početak roka se uglavnom poklapa s datumom obraćanja nadležnom sudu – na primer, s danom kada je sudu predata tužba.

Da li su i zašto neki postupci posebno hitni?

U određenim situacijama, brzina postupanja državnih organa je od presudnog značaja za ostvarivanje prava. Odugovlačenje postupka i ugrožavanje prava na suđenje u razumnom roku često dramatično utiče na sudbinu učesnika u postupku.

Hitnost u postupanju je neophodna i zakonom propisana u mnogim postupcima, na primer – u porodičnim sporovima u vezi sa starateljstvom nad decom; u radnim sporovima u slučaju nezakonitog otkaza; u krivičnim postupcima i postupcima u kojima su lica u pritvoru; u postupcima u vezi s porodičnim nasiljem, u kojima je brzina postupanja ključna za bezbednost žrtve, kao i u svim postupcima u kojima se kao učesnici pojavljuju deca.

Kako mogu da štitim svoje pravo na suđenje u razumnom roku?

Pravo na suđenje u razumnom roku možete štititi na način koji je predviđen Zakonom o zaštiti suđenja u razumnom roku ili ustavnom žalbom. Pravna zaštita koja je predviđena Zakonom o zaštiti suđenja u razumnom roku može se koristiti dok je suđenje u toku, dok se ustavna žalba Ustavnom sudu za povredu prava na suđenje u razumnom roku može koristiti u slučajevima u kojima je završen sudski postupak, i to u roku od 30 dana od dana kada ste primili pravnosnažnu odluku. Dakle, suštinska zaštita prava, čija je svrha ubrzanje postupka pred sudom, predviđena je Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku.

Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku

Prema Zakonu o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, pravo na suđenje u razumnom roku možete štititi:

- prigovorom radi ubrzanja postupka;
- žalbom;
- zahtevom za pravično zadovoljenje.

I prigovor i žalbu možete da podnesete pre okončanja postupka, u trenutku u kojem smatrate da postupak traje nerazumno dugo.

Ukoliko je prigovor osnovan, imate pravo na pravično zadovoljenje, koje se ostvaruje u dole opisanom postupku.

Šta treba da bude prvi korak u ostvarivanju mog prava na suđenje u razumnom roku?

Prvi korak treba da bude podnošenje prigovora.

Ukoliko smatrate da sudski postupak u kojem učestvujete kao stranka traje predugo bez opravdanog razloga, možete podneti prigovor.

Prigovor ćete podneti predsedniku suda pred kojim se vodi postupak. Predsednik suda mora da odluči o njemu najkasnije u roku od dva meseca.

Podnošenje prigovora ni na koji način ne sme da utiče na ishod postupka, pa treba da ga podnesete slobodno i bez bojazni, kada god mislite da postupak traje nerazumno dugo.

Da li se plaća taksa u postupcima kojima se štiti pravo

na suđenje u razumnom roku?

Sudska taksa se ne plaća u postupcima u kojima se odlučuje o prigovoru. Postupci u kojima se štiti pravo na suđenje u razumnom roku su hitni i imaju prvenstvo u odlučivanju.

Da li advokati naplaćuju

sastav prigovora?

Sastav prigovora predstavlja sastav podneska, koji advokati naplaćuju svojoj stranci prema važećoj advokatskoj tarifi.

Kako prigovor

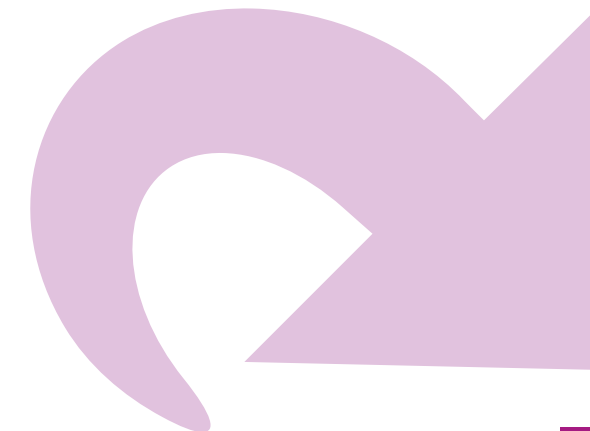
treba da izgleda?

U prigovoru obavezno morate da navedete sledeće:

- lično ili poslovno ime stranke i njeno prebivalište, boravište ili sedište;
- lično ili poslovno ime zastupnika ili punomoćnika stranke i njegovo prebivalište, boravište ili sedište;
- naziv suda koji vodi postupak ili pred kojim se vodi postupak, kao i naziv javnog tužilaštva koje sprovodi istragu;
- poslovni broj sudskog predmeta ili predmeta u vezi s kojim se podnosi prigovor;

- vreme trajanja postupka, uključujući vreme trajanja istrage koju sprovodi javni tužilac;
- podatke o predmetu suđenja koji ukazuju na to da sud nepotrebno kasni s odlučivanjem, na primer – koliki su bili razmaci između zakazanih suđenja, koliko ste čekali na nalaz veštaka, neblagovremeno postupanje suda po određenim predlozima, neosnovano otkazivanje suđenja;
- podatke o predmetu istrage koji ukazuju na to da javni tužilac odugovlači sprovođenje istrage;
- svojeručni potpis stranke, zastupnika ili punomoćnika stranke.

U nastavku možete pogledati model prigovora.

MODEL PRIGOVORA

VIŠI SUD U BEOGRADU, Timočka 15, 11 000 Beograd

PODNOŠILAC PRIGOVORA: M. M. iz Beograda
ul. Petra Petrovića br. 11

PRIGOVOR

RADI UBRZANJA POSTUPKA koji se vodi po tužbi za diskriminaciju BR. ____ PRED VIŠIM SUDOM U BEOGRADU

Na osnovu Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku (Sl. glasnik RS, br. 40/2015)

član 3, stav 1, tačka 1

Dana 23. 4. 2017. godine, tužilac je podneo tužbu za utvrđivanje diskriminatornog postupanja protiv tuženog Gradskog saobraćajnog preduzeća „Beograd“.

Dokaz 1. Tužba u spisima predmeta br. _____ kod ovog suda

Tuženi je dana 10. 6. 2017. godine dostavio sudu odgovor na tužbu.

Dokaz 2. Odgovor na tužbu u spisima predmeta kod ovog suda

Od dana podnošenja tužbe do dana podnošenja ovog prigovora prošlo je 10 meseci i 20 dana.

Od dana podnošenja odgovora tuženog do dana podnošenja ovog prigovora prošlo je 9 meseci i 2 dana.

U navedenom periodu, izostale su procesne aktivnosti suda usmerene na vođenje postupka, te i pružanje zahtevane zaštite tužioca, i to pre svega što u istom periodu sud nije zakazao pripremno ročište ili ročište za glavnu raspravu, kako je to propisano Za-

onom o parničnom postupku, a što je neopravdano odužilo samo trajanje postupka za napred navedeni vremenski period.

Članom 301 Zakona o parničnom postupku propisano je: „Sud će da zakaže i održi pripremno ročište u roku od 30 dana od dana dostavljanja tužiocu odgovora na tužbu.“

Članom 302 Zakona o parničnom postupku propisano je: „Pripremno ročište je obavezno, osim kad sud po prijemu odgovora na tužbu utvrdi da među strankama nema spornih činjenica, odnosno ako je spor jednostavan, hitan ili ako je to zakonom propisano.“

Članom 309 Zakona o parničnom postupku propisano je da: „Sud zakazuje ročište za glavnu raspravu najkasnije u roku od 30 dana od održavanja pripremnog ročišta, odnosno od prijema odgovora na tužbu ili proteka roka iz ovog zakona za podnošenje odgovora na tužbu, ako oceni da održavanje pripremnog ročišta nije potrebno (član 302).“

Članom 41, stav 3 Zakona o zabrani diskriminacije RS propisano je da je sudski postupak po tužbi za diskriminaciju hitan.

Na osnovu svega gore navedenog, predlažem da predsednik Višeg suda u Beogradu donese rešenje kojim se usvaja ovaj prigovor, utvrđuje povreda prava na suđenje u razumnom roku i nalaže postupajućem sudiji da preduzme aktivne procesne radnje u navedenom predmetu.

U Beogradu, dana 17. 2. 2019.

Podnosilac prigovora

Kakva može biti odluka o prigovoru?

Predsednik suda može da donese odluku kojom će usvojiti vaš prigovor, ili ga može odbaciti ili odbiti.

Odbacivanje i odbijanje prigovora

Predsednik suda može da odbaci prigovor samo ako je nepotpun, na primer, ako nedostaje neki od obaveznih elementa, ako je preuranjen ili ukoliko ga je podnelo neovlašćeno lice.

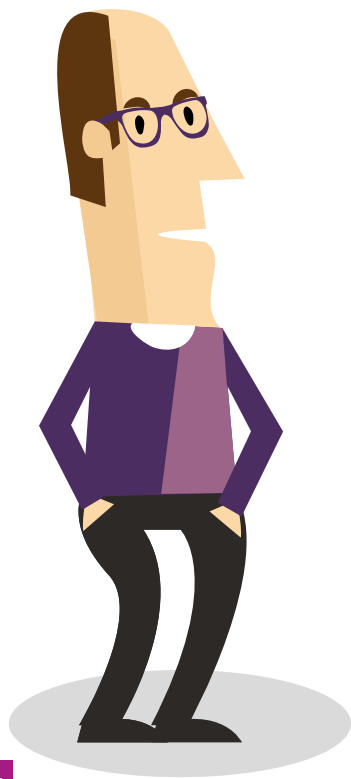
Predsednik suda može da odbije prigovor ako je očigledno neosnovan zbog vremena trajanja postupka koje je navedeno u prigovoru, na primer, ukoliko je prigovor podnet samo nekoliko meseci nakon pokretanja sudskog postupka koji je predmet prigovora.

Ukoliko je vaš prigovor odbačen, nemate pravo na žalbu, ali uvek možete da podnesete novi prigovor ako suđenje ne počne brže da se odvija.

Usvajanje prigovora

Ukoliko ne odbije i ne odbaci prigovor, predsednik suda će ispitati da li vaše suđenje zaista traje duže nego što bi trebalo. On će tražiti od sudije koji sudi u vašem predmetu izveštaj o tome kako teče postupak i šta je sve preduzeto tokom postupka.

Ukoliko usvoji vaš prigovor, predsednik suda traži od sudije ili javnog tužioca da se izjasne zašto postupak traje toliko dugo i da predlože rok u kome može da se okonča.

Ukoliko se nakon toga utvrdi da je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku, nalažu se mere za ubrzavanje postupka i određuje se rok u kojem je sudija dužan da preduzme procesne radnje. Rok ne može biti kraći od 15 dana, ali ni duži od četiri meseca.

U slučaju da je vaš postupak bio hitan i da je vaše pravo povređeno zbog preopterećenosti ili dužeg odsustva sudije, predsednik suda može da odredi prvenstvo u odlučivanju, kao i da oduzme predmet sudiji i dodeli ga drugom.

Kada imam pravo na žalbu?

Imate pravo na žalbu ukoliko je vaš prigovor odbijen ili ako predsednik suda o njemu ne odluči u roku od dva meseca od dana kada je primio vaš prigovor.

Žalbu možete da podnesete i ako je prigovor usvojen, ali smatrate da nisu predložene ili preduzete mere koje će ubrzati postupak.

Svaka stranka ima pravo na žalbu predsedniku suda koji je odlučivao o prigovoru. On žalbu i spise predmeta odmah dostavlja predsedniku neposredno višeg suda, koji o njoj odlučuje.

Na primer, ako se vaše suđenje odvija u Višem sudu u Leskovcu, kada predsedniku ovog suda dostavite žalbu, on je mora poslati predsedniku Apelacionog suda u Nišu, koji u roku od 30 dana mora odlučiti da li je vaša žalba bila opravdana ili ne.

Vaša žalba može, kao i prigovor, biti odbačena, odbijena ili usvojena.

Na osnovu čega sud odlučuje da li je povređeno pravo na suđenje u razumnom roku?

Sud ceni činjenice i okolnosti svakog postupka. Prilikom odlučivanja da li je povređeno pravo na suđenje u razumnom roku, sud posebno uzima u obzir:

- predmet suđenja i složenost slučaja;
- koliko je trajao postupak do momenta podnošenja prigovora, te kako su se tokom njegovog trajanja nosili sud, javno tužilaštvo ili drugi državni organi;
- koliko je pitanje koje se raspravlja na sudu važno za stranku, na primer, u slučaju spora oko starateljstva nad decom;
- ponašanje stranaka tokom postupka – ukoliko stranka doprinese dužem trajanju sudskog postupka, na primer traži izuzeće sudije iako za to nema razloga, podnosi tužbu koja je nerazumljivo napisana ili se iz nje ne može ustanoviti šta stranka traži od suda, ili predlaže odlaganje ročišta radi mirnog rešenja spora, a zatim odustane od tih predloga, sud će smatrati da ona snosi krivicu za dugo trajanje postupka;
- poštovanje redosleda rešavanja predmeta i zakonskih rokova za zakazivanje ročišta i glavnog pretresa i izradu odluka.

Prigovor je usvojen. Utvrđena je povreda prava na suđenje u razumnom roku.

Šta dalje?

Da li imam pravo na neku satisfakciju ukoliko je utvrđeno da mi je pravo povređeno?

Ako je utvrđeno da vaše suđenje traje neopravdano dugo, pored toga što će sudija morati da ubrza suđenje, možete zahtevati i pravično zadovoljenje. Sud je povredio vaše pravo, te je obavezan da vam nadoknadi pretrpljenu štetu, kao i da javno konstatuje da vam je ovo pravo povređeno.

Pravično zadovoljenje može biti:

- pravo da dobijete novčano obeštećenje **za neimovinsku štetu** koja je izazvana povredom prava na suđenje u razumnom roku u iznosu od 300 do 3000 evra;
- pravo da bude objavljena pismena izjava Državnog pravobranilaštva kojom se utvrđuje da vam je povređeno pravo na suđenje u razumnom roku. Ukoliko je vaše pravo na suđenje u razumnom roku povređeno tako da je značajno onemogućilo ostvarivanje vaših drugih prava, pravično zadovoljenje može obuhvatiti i objavljivanje pismene izjave i novčano obeštećenje;
- pravo da sud, kod teže povrede prava na suđenje u razumnom roku, na vaš zahtev donese i objavi presudu kojom se utvrđuje da vam je povređeno pravo, kao i da dosudi novčano obeštećenje.

Kako da tražim tu satisfakciju?

O vašem pravu na pravično zadovoljenje nadležni su da odluče Državno pravobranilaštvo i sudovi, ali ne istovremeno.

Prvo odlučuje Državno pravobranilaštvo, u takozvanom postupku poravnanja, pa tek ako se poravnanje ne postigne, možete podneti tužbu za novčano obeštećenje.

PRVI KORAK – PORAVNANJE

Šta je poravnanje?

Poravnanje je sporazum koji možete postići s Državnim pravobranilaštvom. Poravnanje je alternativa podnošenju tužbe, kojom se često izbegavaju veliki sudski troškovi, a može se i brže doći do obeštećenja.

Ukoliko se postigne sporazum, zaključuje se poravnanje koje ima snagu izvršne isprave. To znači da država mora da postupi onako kako je predviđeno u sporazumu.

Državno pravobranilaštvo može predložiti stranci da joj, umesto isplate novčanog obeštećenja, izda i objavi pismenu izjavu u vidu vansudskog poravnanja, koja se objavljuje u Službenom glasniku i kojom se utvrđuje da joj je bilo povređeno pravo. Kod teže povrede prava na suđenje u razumnom roku, na zahtev stranke, Državno pravobranilaštvo može da izda i objavi pismenu izjavu, kao i da stranci isplati novčano obeštećenje.

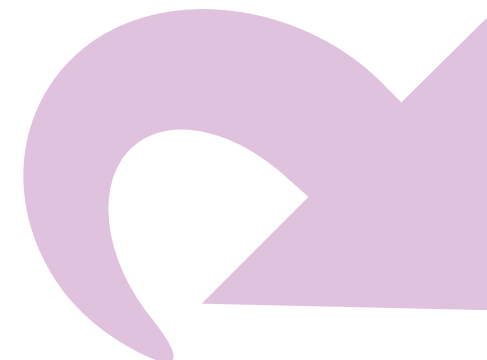
Kako izgleda postupak poravnanja?

Prvi korak je podnošenje predloga za poravnanje Državnom pravobranilaštvu. Rok za podnošenje predloga je šest meseci od dana sticanja prava na pravično zadovoljenje, a u predlogu se navodi da li želite isplatu novčanog obeštećenja, objavljivanje pismene izjave ili i jedno i drugo.

Proces poravnanja može da traje najduže dva meseca od dana prijema predloga za poravnanje.

Ukoliko uđete u proces poravnanja, u svako doba ste slobodni da pismeno odustanete od pokušaja poravnanja.

U nastavku možete pogledati model predloga za poravnanje.

DRŽAVNO PRAVOBRANIŠTVO REPUBLIKE SRBIJE
KOMISIJA ZA DONOŠENJE ODLUKA PO PREDLOGU ZA PORAVNANJE
ZA PRAVIČNO ZADOVOLJENJE

B e o g r a d
Nemanjina 22–26

Na osnovu odredbe člana 24, stav 1 i 2 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, _____ (ime i prezime), _____ (JMBG), s prebivalištem u _____ (mesto), ulica _____ (adresa), podnosi

PREDLOG ZA PORAVNANJE

Odlukom _____ suda u _____ (naziv suda), R4 br. _____ (broj odluke), od _____ (datum odluke), utvrđeno je da je predlagaču povređeno pravo na suđenje u razumnom roku u predmetu _____ suda u _____ (naziv suda), _____ (broj predmeta), te da mu pripada pravo na pravično zadovoljenje u skladu s odredbama Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku.

Imajući u vidu navedeno, predlagač predlaže da s Republikom Srbijom, koju zastupa Državno pravobranilaštvo, zaključi vansudsko poravnanje, čiji je predmet pravično zadovoljenje, za koje predlaže da iznosi _____ EUR u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan isplate.

Isplatom traženog iznosa, u celosti se uređuje sporni pravni odnos između Republike Srbije i predlagača.

Predlagač se izvršenjem vansudskog poravnanja s Državnim pravobranilaštvom odriče prava da podnese tužbu sudu radi naknade neimovinske štete zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.

U _____,

Dana: _____ PREDLAGAČ
_____ (ime i prezime)
_____ (svojeručni potpis)

Prilog: Overena kopija odluke _____ suda u _____, R4 br. _____, kojom je utvrđena povreda prava.

DRUGI KORAK – TUŽBA

**Kako izgleda tužba
za novčano obeštećenje?**

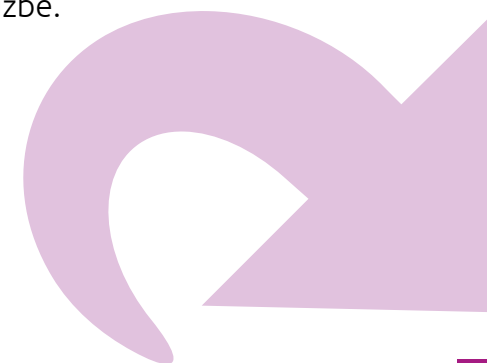
Zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, može se tužbom tražiti naknada neimovinske štete (tzv. novčano obeštećenje), kao i naknada imovinske štete, pod uslovom da ste je pretrpeli.

Tužba za novčano obeštećenje

Ukoliko poravnanje nije uspelo, možete da podnesete tužbu protiv Republike Srbije za novčano obeštećenje u roku od jedne godine od dana kada ste stekli pravo na pravično zadovoljenje (a to je datum kada ste primili rešenje kojim se usvaja prigovor i utvrđuje povreda prava na suđenje u razumnom roku). Visina obeštećenja može biti u rasponu od 300 do 3000 evra (u dinarskoj protivvrednosti na dan isplate prema srednjem kursu Narodne banke Srbije).

O ovoj tužbi odlučuje osnovni sud na čijem području imate prebivalište, boravište ili sedište.

U nastavku možete pogledati model tužbe.

MODEL TUŽBE

DRUGI OSNOVNI SUD U BEOGRADU, Bulevar Nikole Tesle 42

TUŽILAC: P. M. iz Beograda, ul. Milana Miloševića br. 115

TUŽENI: Republika Srbija, Privredni sud u Pančevu

Tužba

radi novčanog obeštećenja

u skladu sa Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku

Vrednost spora: 720.000,00 dinara

U skladu s članom 28, stav 1 Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, tužilac podnosi ovu tužbu mesno i stvarno nadležnom Drugom osnovnom sudu u Beogradu, a u vezi s rešenjem kojim je Privredni sud u Pančevu povredio pravo na suđenje u razumnom roku.

Naime, rešenjem br. ____ od 28. 6. 2011, otvoren je stečajni postupak nad stečajnim dužnikom MM Trade. Poverilac, u ovom predmetu tužilac, uredno je podneo prijavu potraživanja koje mu je i priznato.

Stečajni postupak br. ____, koji se vodi pred Privrednim sudom u Pančevu protiv dužnika MM Trade doo u stečaju, traje već 8 godina, a tužilac nije naplatio svoje potraživanje u celosti, te je stoga podneo prigovor radi ubrzanja postupka br. ____ predsedniku Privrednog suda u Pančevu.

Privredni sud u Pančevu je doneo je rešenje br. ____ od 28. 12. 2018. godine, kojim se usvaja zahtev predlagača i utvrđuje da je predlagaču u postupku koji se vodi pred Privrednim sudom, br. ____, povređeno pravo na suđenje u razumnom roku.

DOKAZI: Fotokopija rešenja Privrednog suda u Pančevu br. ____ od 28. 12. 2018. godine

U prethodno navedenom rešenju, kojim je utvrđena povreda prava na suđenje u razumnom roku, u obrazloženju se navodi da je, i nakon punih 7 godina od otvaranja stečajnog postupka, potpuno neizvesno kada će postupak biti okončan, da ceo postupak naplate potraživanja traje isuviše dugo, van granica razumnog roka, te da podnosilac prigovora ni na koji način nije doprineo dužini trajanja stečajnog postupka.

Smatramo da tužilac ima pravo na pravično zadovoljenje u vidu isplate novčanog obeštećenja za neimovinsku štetu koja je izazvana povredom prava na suđenje u razumnom roku, tim pre što se stečajni postupak br. ____ pred Privrednim sudom u Pančevu nije okončao niti je izvesno kada će se okončati, te se samim protekom vremena povećavaju troškovi stečajnog postupka i time smanjuju mogućnosti da će se stečajni poverilac, ovde tužilac, namiriti u celosti.

Zbog svega iznetog, tužilac L. M. iz Beograda predlaže da sud donese sledeću

PRESUDU

Obavezuje se tužena Republika Srbija, Privredni Sud u Pančevu, da tužiocu L. M. iz Beograda na ime novčanog obeštećenja isplati iznos od 720.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do konačne isplate, a koji će se isplatiti iz budžetskih sredstava Republike Srbije u roku od 15 dana od dana prijema pismenog otpravka presude, pod pretnjom izvršenja.

Obavezuje se tužena da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do konačne isplate, a sve u roku od 15 dana od dana prijema pismenog otpravka presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Dana: _____ POTPIS TUŽIOCA:

Tužba za naknadu imovinske štete

Tužba za naknadu imovinske štete podnosi se protiv Republike Srbije u roku od jedne godine od kada primite rešenje suda kojim se utvrđuje povreda prava.

Za podnošenje ove tužbe, važno je da ste kao tužilac pretrpeli imovinsku štetu zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, koja je direktna posledica povrede tog prava. Na primer, mogla bi da postoji imovinska šteta ako je zbog nerazumne dužine trajanja postupka osujećena naplata potraživanja od dužnika, koji je za vreme trajanja postupka postao insolventan.

Važno je imati na umu da tužba za nadoknadu imovinske štete sa sobom nosi dodatne troškove. Pored troškova za angažovanje advokata, snosićete i troškove rada veštaka koji se angažuje da bi se utvrdila visina štete.

O ovoj tužbi odlučuje osnovni ili viši sud, u zavisnosti od visine postavljene tužbenog zahteva, na području na kojem imate prebivalište, boravište ili sedište. U postupku u kojem će sud odlučivati o vašoj tužbi za naknadu imovinske štete primenjuju se pravila parničnog postupka.

Ustavna žalba

Ustavna žalba¹ se podnosi Ustavnom sudu ukoliko vam je povređeno neko pravo koje predviđa Ustav Republike Srbije, uključujući i pravo na suđenje u razumnom roku. Ustavna žalba se može koristiti tek kada ste iskoristili sva druga sredstva, na primer, ukoliko se postupak u kojem ste bili stranka završio presudom koja nije doneta u vašu korist, ali smatrate da ipak postoji povreda ljudskog prava.

Ustavna žalba u slučaju povrede prava na suđenje u razumnom roku može se podneti kada smatrate da niste ostvarili zaštitu svog prava u postupku predviđenim Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku.

To mogu biti sledeće situacije:

- ukoliko smatrate da je sud pogrešno procenio da ne postoji povreda prava na suđenje u razumnom roku u postupku koji ste pokrenuli prigovorom;
- ukoliko smatrate da je sud neosnovano odbio vaš tužbeni zahtev za pravično zadovoljenje.

U oba slučaja, ustavna žalba se podnosi u roku od 30 dana od dana kada Vam je dostavljena odluka čijim ishodom niste zadovoljni.

Ustavni sud može usvojiti Vašu ustavnu žalbu i utvrditi povredu prava na suđenje u razumnom roku, te eventualno odrediti naknadu neimovinske štete za povredu prava.

1. Obrazac ustavne žalbe i uputstvo za popunjavanje obrasca ustavne žalbe dostupni su na internet prezentaciji Ustavnog suda:
<http://www.ustavni.sud.rs/page/view/167-101122/ustavna-zalba-obrazac-i-uputstvo>.

Lektura i korektura
Teodora Todorić Milićević

Dizajn
Ivana Zoranović

Priprema i štampa
Dosije studio, Beograd

Tiraž
4.250

ISBN 978-86-83209-89-7

CIP – Каталогizacija u publikaciji
Народна библиотека Србије, Београд
342.722:347.962.6(035)(0.034.2)

MOJA prava u slučaju da suđenje traje nerazumno dugo
[Elektronski izvor] / [priredili Nevena Kostić, Dušan Pokuševski]. –
Beograd : Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM, 2019 (Beograd :
Dosije studio). – tekst, slika, 1 elektronski optički disk (CD-ROM) ; 12 cm
“Vodič... nastao je kao realizacija aktivnosti Beogradskog centra
za ljudska prava u okviru projekta ‘Otvorena vrata pravosuđa!’” -->
kolofon. – Tiraž 4.250.

ISBN 978-86-83209-89-7

а) Право на правично суђење -- Приручници

COBISS.SR-ID 280677132

УДРУЖЕЊЕ ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА
И ЗАМЕНИКА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА СРБИЈЕ

